

Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, katedra pedagogiky a psychologie
Posudek vedoucí diplomové práce

Název diplomové práce: Inkluzivní vzdělávání s přihlédnutím na romskou menšinu na příkladu konkrétní školy

Autorka diplomové práce: Bc. a Bc. Kateřina Šimková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.

Oponentka diplomové práce: Mgr. Irena Loudová, Ph.D.

Diplomová práce zpracovává vysoce aktuální téma, kterým je inkluze na základní škole. Zaměřuje se na průběh a stav inkluze na konkrétní škole s vyšší koncentrací romských žáků. Cílem je zjistit, jak inkluzivní vzdělání vnímají především učitelé. A jaký je vztah romského žáka ke vzdělávání.

Formální stránka práce

Diplomová práce je složena z teoretické části (32 s.), praktické části (33 s.) v níž je zahrnuta i metodologická část. V přílohách jsou seznamy grafů, zkratk, použitý dotazník a další. Struktura a rozsah DP odpovídá nárokům kladených na diplomovou práci.

V praktické části by bylo vhodnější pojmenovávat názvy kapitol, dle dosažených výsledků - získaných konceptů - a ne dílčími výzkumnými otázkami.

Studentka použila dostatečný seznam literatury, byť mohla být ve výběru ještě progresivnější, protože se v současnosti objevuje mnoho nových autorů, kteří publikují aktuální informace, např. Lišková, Obrovská, Jarkovská, Smetáčková, Jahodová, Fonádová, na základě kvalitních výzkumných šetření. Jiní, např. Horňák, jsou pro mne těžko stravitelní, jmenovaný pro latentní rasismus, které jeho knihy obsahují. Dále názory z veřejných médií lze používat spíše jako inspiraci, pro to, jak se o problému hovoří na veřejnosti, ale nejsou vhodná pro potvrzení faktu (např. počty Romů v Čechách apod.). Celkově se práce s literaturou zlepšila (oproti předcházející práci) a rozhodně je použito velké množství relevantních zdrojů. Ve způsobu citací je bojováno s interpunkcí. Avšak citováno je řádně.

Na formální části práce je vidět, že práce byla produkována v časové tísní.

Obsahová stránka práce

V teoretické části se studentka zabývá koncepcemi inkluze a integrace, ukazuje, že se v nich dobře orientuje. Věnuje se vzdělávání Romů v České republice z hlediska státní politiky, z hlediska přístupu Romů, se snaží zjistit, co má vliv na vzdělávání specifické minority. Přes snahu problém dobře popsat a v mnohém jsou úvahy zajisté založeny na reálných zkušenostech, chybí pochopení, že romské děti (a další, jiné, které potřebují podporu) indikují slabiny našeho vzdělávacího přístupu a to, co potřebuje většina dětí, nejen romské: individuální přístup, hodnocení zbavené pejorativních nálepek, čas na pochopení látky, přátelské prostředí, možnost relaxace a současně prostor pro soustředěnou práci. A že je potřeba změn na úrovni jedinců i celého systému, aby mohl být vzdělávací systém efektivní. Mnoho problémů není specificky romských, ale jsou na této menšině, která se v některých lokalitách díky procesu ghettoizace stává většinou, viditelnější. Nicméně z teoretické části vyplývá, že by měli být učitelé systematičtěji připravováni na práci s romskými rodinami a jejich dětmi, např. v navazujícím vzdělávání pedagogů apd., s čímž se dá bezvýhradně souhlasit.

Praktická část je zpracována na základě dlouhodobé zkušenosti s daným terénem. Studentka kombinuje pozorování, dotazníky, rozhovory, výroční zprávy školy. Prostřednictvím analýzy získává

stěžejní koncepty, které přispívají k splnění cílů práce. Svým přístupem získává poměrně ucelený obrázek postojů k inkluzi na dané škole, kterou lze označit jako segregovanou – „cikánskou školu“.

Z praktické části vyplývá, co je již naznačeno v části teoretické – učitelé potřebují odbornou podporu (která nebude pouze formální), díky níž získají nadhled nad svojí prací a dostanou nástroje, jak např spolupracovat s asistentem pedagoga, podporu v každodenní práci (supervize?). Dále školy potřebují podporu samotného systému – finance na asistenty pedagoga, menší počty žáků do tříd, na další vzdělávání. Práce s daty, které získala od dětí je poněkud hrubá. Příliš málo dětí a výběrové zacházení s informacemi.

Celkově práce splnila cíle, které si předsevzala. Studentka zachytila stěžejní překážky inkluze, na jejichž odstranění je potřeba pracovat na všech úrovních systému. Vzhledem k tomu, že pracuje na dané škole předpokládám, že její výsledky pomohou k uchopení řešeného tématu a škola bude jednou moci být považována za příklad dobré praxe.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě: Vzhledem ke zkušenostem studentky by mne zajímalo, co si myslí o podpoře pedagogů. Co by mohlo pedagogům pomoci, aby dokázali v každodenní zkušenosti a práci dát stranou negativní zkušenosti a s nimi spojené předsudky, které by jim pomohly v práci s romskými dětmi?

Domnívá se, že by pedagogové pro svoji práci potřebovali pro svoji práci supervizi či mentoring?

Jde pouze o romské děti či celkový přístup pedagogů ke vzdělávání a jeho cílům jako takovým?

V Hradci Králové 7.1.2019

Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.